

BRÓDY SÁNDOR

HÓFEHÉRKE

AMTAK Bt, 2025

Cop. AMTAK Bt, 2025

Felelős szerkesztő: Varsányi József

**Kiadó: AMTAK Bt, 2040 Budaörs, Semmelweis u.
6/B.**

06 20 218 6762 amtakbt@gmail.com

www.amtak.hu

Látogasson el webáruházunkba, és böngésszen!

ISBN 978-615-7002-45-6

Készült: AMTAK Bt, Budaörs

I.

- Félek a fekete lányoktól. Nagyon is szépek, nagyon is kíváncsiak. A szemük csupa sötét fényesség, csupa titok. Csakhogy, a míg lányok, maguk sem tudják az önmaguk titkát. Csak sejtik; majd, ha asszonyok lesznek, akkor nyilatkozik meg az előttük teljes valóságában. Némelyik úgy várja ezt. Vágynak, sietnek férjhezmenni, hogy mindent megtudjanak, hogy élvezzék ezt a gyönyörű életet. Át akarják ölelni egészen, úgy, mint egy férfi, minden kell nekik, csak az anyaság nem! Ah, az förtelmes, kínos, utálatos, pedig titokzatos; mindent tönkretesz, a természet, az arcszínt, a férfiak illúzióját és megbarnítja a fekete haját...

- Micsoda fekete lányokról beszélsz te?

- Azokról, a kiktől félek, a kiket szeretnék magamnak. A kiket imádsz te, én, mindenki. Tele van velük a főváros és ilyenkor, tavasszal, oly szépek, jéghideg arcuk úgy melegít, fekete hajuk olyan forró, hogy én csak azt csodálom, miért nem hullunk mi férfiak előttük rakásra, mint a legyek, ha tele nyalakodták magukat cukorral... Komolyan, én ilyenformán érzem magamat. De szerencsére tudom, hogy így vagyok. Nem kell nekem egyikéjük sem.

Nekem Hófehérke kell!

- Hófehérke!

Az éjjeli kávéház órája reggeli négyre mutatott. Fáradt volt, petyhüdt volt körülöttük minden. Fejük fölött a gázlángok álmosak; trónszékében a hulla - így hívták a kaszirosleányt - félig behunyt szemmel, piros harisnyát kötött. Körülöttük söpörtek, öntöztek. Bejött egy részeg gentleman, e kései órában nyilván keresett valakit, a kibe beleköthessen. De meglátván a két férfi ugyancsak széles vállait, szerényen tette be maga után az ajtót és távozott.

Egészen egyedül voltak a nagy kávéházban és fenékgig élvezték a legigazibb kávéházi hangulatot. A mikor az ember ellágyulva és ellankadva úgy érzi, hogy hozzája nőtt a kávéházi székhez. Egy muzeum-köruti kávéházi Centaur. A mikor a koffeinnal telített kávéházi levegő behatol a zsibbadó lélekbe és ott különös zavarokat okoz. Példának okáért egyszerűen nem hiszel a világos reggel eljövételében. Mért kellene annak okvetetlenül eljönni? Mert a műegyetem órája parancsolja? Ostobaság? Hátha a napnak ezuttal nem tetszik feljönnie, elfeledte, elkésett, valami hirtelen támadt technikai akadály miatt, avagy mert egyszerűen nem tud többé!

Csillagrendszerünk megbomlott, nem lesz többé nappal, hanem éjszaka mindég, mindég!

- Reggel van, hozzák az ujságot; gyerünk aludni! mondá a doktor.

Balassa Imre, a mérnök, maradni akart még.

- Csak egy kicsinyt. Ennek a grognak a gőzében most egy pillanatra egészen világosan láttam Hófehérkét.

- Milyen volt?

- Fehér, nem nagy, karcsu. Olyan ruhában, mint a milyent a Kisfaludy-vígjátékokban játszó színésznők viselnek. Fűző nélkül, nem olyan ésbontó mellel, mint a milyennel a fekete leányok elbódítják szemedet. De azért olyannal, a melyen édes lehet a fáradt fejet pihentetni. Világos, puha, *szelid* a haja, a homlokából kifésülve. Egy kis kacérság van a soppjában, a mint a haja lágyan, gyenge fénynyel fölfelé türemlik. Csakhogy ez a türemlés abból az időből származik még, a mikor Hófehérke kisleány volt és még csak nyakig érő hajában körfésűt viselt.

- Talán a csecsemő Hófehérke is benne van a grogg gőzében?

- Az is. Sőt a családja is.

- Kik?

- Messze vidéken laknak, kis faluban, a mely mellett még szelleme se járt vasuti-engedély spekulánsnak.

- Mi, s a familia?

- Jó, egyszerű emberek.

- És naiv nagybirtokosok.

- Ne tréfálj velem. Kántorok, tanítók, református papkisasszonyok.

- Ezek kedves species. Magam is ismertem egyet. Kék szeme volt, mint a buzavirág. Mindég kívántam, vajha Pestre hoznák férjhez. Pompásan főzött és bámulatosan tudott mosolyogni.

- És hova lett a papkisasszony?

- Papné lett.

- És most körülfonja a férjét, lágyan, mint iszalag.

- Mi az az iszalag?

- Egy virág.

El kellett hallgatniuk. A söpregetőnek most már tökéletesen bellebbezték őket a kávéház szemetje közé. A por megköhögte mindkettőjüket, egy bátortalan pincér a szemével lökdöste őket kifelé.

- Kivernek bennünket!

- Öt percig még! Nem látom Hófehérkét többé. De föl fogom keresni az igazit, az élő. Valamelyiket, egyiket, mert én azt hiszem, hogy sok van. Csak rá kell ülni a vasutra...

- Hát ülj rá!

- Hát ráülök. Megállj, ráülök, megmutatom neked, hogy fölkeresem. Rátalálok vaktában, bekötött szemmel. Kell, hogy rátaláljak.

- De a vasuti pénztárosnak meg kell mondanod, hová mégy?

- Erdélybe. Valami oda vonz, magam se tudom mi, senkim sincs ott, annyit tudok róla, a mennyit a másodikban tanultam és a mi még egy rég olvasott Jósika-regény fantazmagóriáiból maradt fejemben.

A fáradt fizetőpincér ahhoz az ismeretes cselhez folyamodott, a melyet aggasztó fizetőképességü, vagy sokáig időző vendégek ellen szokott a kar használni. Jelentkezett:

- Fizetni parancsol?

Nem parancsoltak, de fizettek, elbandukoltak. A reggel még sötét volt, az utca még néma. Egy-két különös formájú, nappal sohasem mutatkozó lóvasuti kocsi zörgött végig a köruton. A Kerepesi-ut végtől-végig sötét és kietlen. A színházon túl mint egy akasztott ember lóbálódzott valami készruhakereskedő kintfelejtett modellje: rudra huzott nadrág, szalonkabát, kalap.

Az ut sötétje most egyszerre megmozdult: egy csorda fehérszőrű vágómarhát kergettek előre mészároslegények. Tompán - és meglehetősen siralmasan - bőgött az eszenélkül előre igyekvő csorda, bután menekülve a legények bikacsekje elől, ha a vágóhidra is.

Kellemetlen hideg, nedves idő is volt; mindketten megsajnálták a szomoru csapatot. Egypár percig

beszélgettek az emberi-nem nagy kegyetlenségéről, de aztán a mérnök megint csak visszatért Hófehérekére.

- Hidd meg, ez a legokosabb: elmenni valami ismeretlen vidékre, megismerni, megszeretni és elvenni egy szegény bibliai nevű leányt: Évát, Sárát...

Kiértek a nagy-körut sarkára. Már derengett, de a központi pályaház diadalkapuja még ki volt világítva.

Az orvos itt a közelben lakott; bucsuztak.

- Szervusz.

- Szervusz. Holnap ebédnél.

- Ebéden.

Imre egypár lépést ment vissza a Belváros felé. De hirtelen megállt, megnézte az óráját: tizennyolc perc hiányzott amaz órához, a mikor a legközelebbi vonat indul Erdélybe.

Megállított egy bérkocsit, hazahajtatott, csomagolt, egy-két névjegyet irt arról, hogy hirtelen el kellett utaznia. A pontos időre kiért a vasúthoz és a mikor észrevette, hogy mit is cselekedett: a főváros eltűnt szemei előtt egészen, mintha nem is volna többé sehol.

II.

A kupében odaült az ablakhoz és örült, mint egy kis diák, a ki husvéti vakációra megy haza. Ez az ő világa, csupa zöld mező minden, az egész roppant, ragyogó égboltozat alatt mindösszesen egy-két embert lát, a mint valami rossz vetést szántanak ki. Azok is messziről egyforma színűek a röggel, éppen hogy nem mozognak. Aztán vagy öt perc telik el és ezalatt nem lát élő, sem embert, sem állatot, a föld magára van hagyatva; csöndes, gazdag életét nem kell noszogatni; nincs vele munka, pompázik magától. Csak az állomások közelében adnak jelt magukról a föld lakosai; krumplit kapáló, főzeléket öntöző asszonyok piros szoknyája látszik. A fejük nem, úgy lehajolnak; messziről úgy tetszik, mintha a földet csókolnák.

Nem tudta többé nézni a teli, édes, tavaszi képeket. A lelke émelygett a nagy - és neki ritka - gyönyörűségtől. Behunyta szemeit. Aludt, sokáig, egyfolytában. Este lett, a mikor fölébredt. Egyedül volt a kupében, a gáz égett már fölötte. Az első pillanatban azt hitte, hogy otthon van a gépgyárban. Megdörzsölte szemeit, kinézett. Láta, hogy hegyvidéken van, sziklafalak között robog előre a vonat. Vajjon hol van? Ha óráját megnézi, megtudja azonnal. Nem nézte meg, tetszett neki a gondolat, hogy az ismeretlen éjszakában, ismeretlen világban robog. Hóbortos ötlete támadt, talán a vonat túl ment azon, a mig sinei tartanak, talán elvitte külső országokba... Egyet-egy villámlott odakint: megerőltette szemét, hogy a villám kék fényénél meglásson valamit a vidékből. De sziklatörmeléknél, egészen egyforma fenyőfáknál nem láthatott meg egyebet.

Megnézte az óráját: körülbelül egy órányi távolságra lehetett Kolozsvártól. Ez az óra nehezen telt el, fázott, éhes lett, enni és nyugodni szeretett volna már valami jó hotelbeli ágyban.

Frissen és boldogan kelt föl másnap. Meg se nézte a várost, hamarosan szekeret fogadott és hajtatott ki belőle. Hová? Előre, Hófehérke után. A kocsisnak a mappáról hirtelen, taláalomra kiolvasott falu nevét mondta.

Vagy négy óra hosszant kellett kocsikázniok, a míg szük, kis völgykatlanba érkeztek, a hol ennek a községnek élnie kellett. Első pillanatban meg se látta, a mi előtte elterült, egy virágzása pompájában álló orgona-erdő. A török-orgona bugái közül alig hogy kifehérlett egy-egy tenyérszerű fal, egy kis kazal szalma, mely mint egy aranyhalom ragyogott, szikrázott a déli napban.

Beértek a nyomoruságos kis telekre. Itt a hegyvidéken, úgy látszik, munkaidő volt még: sehol egy lélek, az utcákon csatangoló baromfiaké, a fehér lepkéké volt az egész község. Az apró majorság, a tavaszi lipe légiója és a gyermek voltak itten az urak. De a három régi jó pajtás megegyezett az uraságban, megfértek egymásmellett, külön-külön nagy szorgalmasan folytatván ki-ki a maga mesterségét. A gyerekek reá vetették magukat az orgonabokrokra, dőzsöltek a pompás bugákon, lovat, kocsit, bábót, mennyezetes sátrat csináltak belőle, de legfőképpen lovagoltak rajta a porban... Leányok, fiúk vegyest, szinte egyforma ruhában, színes ingekben. Egyetlen felnőtt emberre találtak, egy pupos, komor képű parasztra, a ki elutasította őket:

- A korcsma be van zárva: rétre mentek. Papékhoz tessenek menni.

Egyenesen behajtatott a tiszteletes udvarára. Balassa Imre leszállott és ment az ambitus felé.

Onnan jött ki feléje Hófehérke.

Csaknem olyan volt, a milyennek elképzelte. Az arca tejfehér, a keze barna. Talán négy-öt tavaszi szeplő az állán és a vékonyka orra mellett - mindösszesen is ezekre nem számított. És hogy ilyen rögtönösen jóbarátok legyenek; a lány előre köszöntötte, megfogta a kezét, úgy vezette be, hogy a kutyák ne bántsák.

Bent a házban is gyönyörű és enyhe volt minden. Az ablakok helyett frissen tört virágos orgonaágak, a gerendás padmalyról luszter helyett: kicifrázott aratási emlék. És levendulaillatu volt minden: a kevés butorból és a halomszámra álló nagy matrikulás könyvekből ez az egyszerű, de finom szag, a jó emberek illata áradt szét.

Nagyon megörültek a vendégnek, de egy cseppet sem lepte meg őket. Barátsággal, meleg szeretettel fogadták, mint valami régi ismerősüket; csak a napos pádimentumon sütkérező kövér macska vetett fölé irigy pillantásokat:

"Minek jöttél, épp ebéd idején, már most engem ki fognak kergetni az asztaltól."

Ebéd alatt oszt megtudtak egymásról mindent, tisztába jöttek a vallási kérdésekkel, eldöntötték a Tisza bukásának

mivoltát, szóltak a muszkákról és hogy nagy ember-e hát Tisza Kálmán mégis? Ebéd után az öreg pap elszunyókált, a nagyasszony kiment az új csirkék halaszthatlan ügyében a szérüskertbe, a gyerekek ki a pástra labdázni.

Egyedül maradtak. A leány leült az ablak mellé egy régi és rossz harmóniumhoz. Ujjai egészen olyanok voltak, mint a billentyük megbarnult elefántcsontja. Valami zsoltárt játszott a vendég kedvéért, csendesen, álmodozva, rosszul. De a déli nap éppen fejére sütött az ablak orgonalombjain és a fehér függönyön át. Olyan volt így, mint az a Szent Cecilia, a melyet egy kálvinista Rafaelnek kellett volna megfestenie.

Balassa Imre nem késlekedett. És a míg az öreg pap szunyókált, a míg a kövér macska, becsukott szemmel, dorombolva hallgatódzott, elmondta, mily keserves, unalmas neki az élet odafönt, hogy nincs egy leány...

Hófehérke hallgatta örömmel. Azután ő is elmondott magáról mindent.

- Korán fekszem, korán kelek; mindig van dolog. Unatkozni, nem unatkozom. Szeretnék szép könyveket olvasni, de itt nincs. A kis-tanító igéri mindig, hogy hoz. A kántornak sok Jókaija van, de apa haragba van vele.

- Mégis, mit csinál egész nap!

- Főzök is; szeretek főzni, különösen befőttet. Szolgálunk uzsonnára, szedert és barackot.